

Lilla Livet

Informationstidning för personal inom barnhälsovård

Nummer 6 - juni 2024

Innehåll

Kikhosta ökar i Sverige	s 03
Pixiböcker och/eller gåvokort	s 04
Nyhet till dig som ska göra orosanmälan för bar som far illa	s 04
Standardiserade vårdförlopp - Barnhälsovårdsprogrammet vid ordinarie besök på BVC	s 04
Konsekvenser av senaste uppdateringen Cosmic 3.11	s 05
Reservnummer i mitt vaccin	s 06
FN:s konvention om barnets rättigheter	s 06
Hur mår små barn i Sverige?	s 07
Nyheter från Nationellt centrum för kvinnofrid	s 07
Jämlik barnhälsa	s 08
Bebispodden	s 08
BVC-podden	s 08
Rikshandboken	s 08
Länkadress till vår sida på intranätet	s 08
Informationsmaterial från utbildningar	s 08
Info från Livets tråd	s 09
Fortbildning/Utbildning	s 10

Lilla Livet är utgiven av Centrala Barnhälsovården i Värmland

Helena Löfwenhamn, barnhälsovårdsöverläkare, 010-831 59 39
helena.lofwenhamn@regionvarmland.se

Cristina Gillå, verksamhetsutvecklare 010-831 66 76
cristina.gilla@regionvarmland.se

Gunilla Svedlund, assistent 010-831 67 06
gunilla.svedlund@regionvarmland.se

Besöksadress:
Älvgatan 39
652 30 Karlstad
010-831 67 06

e-post: barnhalsovardsenheten@regionvarmland.se

Adress till:
Psykologmottagningen för föräldra- och barnhälsovård
Föräldrastödmottagningen
Centralsjukhuset
Bryggaregatan 7
651 85 Karlstad

Kikhosta ökar i Sverige

Lägesuppdatering kring kikhosta - juni 2024

Sedan april har antalet fall av kikhosta ökat, och nu pågår en stor spridning av sjukdomen i Sverige. Kikhosta är en mycket allvarlig sjukdom för små barn. De flesta barn som insjuknar med kikhosta och är yngre än 3 månader behöver sjukhusvård. Spädbarn löper störst risk för allvarlig sjukdom och det är viktigt att vården är uppmärksam på kikhosta för att skydda spädbarnen.

Under 2024 har totalt 355 fall av kikhosta rapporterats (data till och med den 16/6). Av fallen har 43 fall varit barn under 1 år. Under maj rapporterades 100 fall varav 16 bland barn under 1 år. Under första halvan av juni (tom 16 juni) har 85 fall rapporterats varav 12 fall bland barn under 1 år. Fall i juni har rapporterats från 15 regioner. Majoriteten (63%) av fallen har rapporterats från region Stockholm, Skåne och Västra Götaland.

Folkhälsomyndigheten efterfrågar hjälp med spridning av information via era kanaler. Det är viktigt att aktörer och medarbetare inom vården uppmärksammar att kikhostan nu har en omfattande spridning efter flera år av låg förekomst under åren 2020-2023. Huvudbudskapen är:

- Rekommendera och vaccinera alla gravida och alla barn (hellre tidigare än senare än 3 månader)
- Rekommendera och informera föräldrar om att spädbarn behöver skyddas från personer med snuva och hosta
- Var uppmärksam på symptom av kikhosta. Provtva och behandla enligt smittskyddsbladets anvisningar vid behov.
  - o Särskilt viktigt att gravida i slutet av graviditeten och individer med koppling till spädbarn som har symptom provtas och får bedömning om tidig behandling behövs, och att exponerade och smittade spädbarn får läkarbedömning och behandling.

Som stöd för att sprida information och budskap har vi tagit fram material som kan användas vidare:

- Affisch och bild för skärm - "Skydda ditt barn mot kikhosta" riktade till gravida och föräldrar.
Länk: [Skydda ditt barn mot kikhosta \(affisch\) – Folkhälsomyndigheten](#)
- Faktablad med information till gravida om vaccinationer under graviditet
Länk: [Om vaccinationer för dig som är gravid \(folkalsomyndigheten.se\)](#)
- Info till personal om att förebygga kikhosta, faktablad
Länk: [Att förebygga kikhosta hos spädbarn – Folkhälsomyndigheten](#)
- Myndighetens sida för aktuella utbrott är uppdaterad med data till och med 16 juni.
Länk: [folkalsomyndigheten.se/aktuella utbrott/kikhosta Sverige](#)
- Länk till sida med frågor och svar:
[Frågor och svar om vaccination mot kikhosta – Folkhälsomyndigheten](#)

Myndigheten har även delat budskap i sociala medier:

- Facebook: [facebook.com/photo/?fbid=485458050490051&set=a.283510157351509](#)
- LinkedIn: [linkedin.com/feed/update/urn:li:activity:7208808078228529152](#)

Stort tack på förhand.

/Folkhälsomyndigheten /gm /Helena

Pixiböcker och/eller gåvokort

I rutinen för samtal om språkutveckling (RUT-24294) nämns inte möjligheten att ge ett gåvokort vid 2,5 års besöket eftersom alla kommuner inte bidrar med det.

Ni som har den möjligheten ska givetvis förutom Pixiboken fortsätta att dela ut ett gåvokort och uppmuntra till att besöka biblioteket.

/Helena

Nyhet till dig som ska göra orosanmälan för barn som far illa

Nu blir det lite enklare att utföra en diarieföring i samband med orosanmälan för barn som far illa eller riskerar att fara illa. Det nya hanteringssättet är en e-tjänst och till denna e-tjänst tillkommer också fördelen med automatisk diarieföring.

Länk till e-tjänst för Barn som far illa och när barnet är patient når du enklast via Cosmic blankettbibliotek.

I Cosmic finns länken till e-tjänsten inlagd i blankettbiblioteket, "Anmälan om barn och unga som far illa" under sökvägar. Den ersätter tidigare ifyllnadsbar blankett och kan med fördel läggas in som favorit i webbläsaren.

I samband med att du skriver din anmälan (som ska skrivas ut och skickas till Socialtjänsten i den kommun där barnet är skrivet) skickas också formuläret direkt till diariet och diarieföring sker automatiskt.

Om du inte har vårdkontakt med barnet men vill göra en anmälan så skriver du också anmälan via e-tjänsten "Anmälan om barn och unga som far illa".

Mer information

Länk till information om anmälningskyldigheten och e-tjänsten finns på vårdgivarwebben:

[Anmälningskyldighet - barn som far illa](#)

Du hittar även en länk till sidorna om anmälningskyldighet och e-tjänsten i Vidas rutin [RUT-11546](#) där du också kan läsa mer om anmälningskyldighet och orosanmälan (rutinen kommer uppdateras inom kort).

Förändringen i Cosmic kommer genomföras under dagen 20 juni.

För mer information kontakta utvecklingsledare Carin Jonsson, carin.jonsson@regionvarmland.se

/Helena

Standardiserade vårdförlopp - Barnhälsovårdsprogrammet vid ordinarie besök på BVC

Rutinen är nu kraftigt reviderad och jag tar tacksamt emot er feedback så att den kan bli ännu bättre.

I rutinen finns många refererade rutiner och tanken är att man utifrån denna kan hitta relevant information för sitt arbete på BVC.

[RUT 19418-v4.0 Standardiserade vårdförlopp- Barnhälsovårdsprogrammet vid ordinarie besök på BVC](#)

/Helena

Konsekvenser av senaste uppdateringen Cosmic 3.11

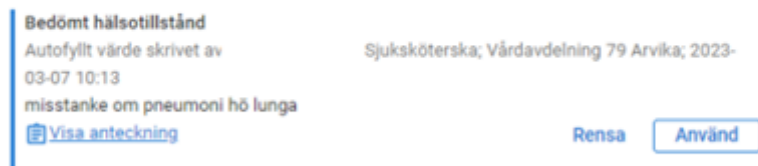
Nu kan man inte se några tidigare sökordsvärden under "klockikonen" om de inte är registrerade inom den egna enheten. Så man kan inte kopiera in några sökordsvärden från kvinnosjukvården utan dessa behöver letas upp i barnets journal. Man kan inte heller se värden från ett annat BVC än det egna.

Graviditetslängd finns i "Anteckning förlossning". Födelsevikt / längd/hudomfång är angivet i "Anteckning nyfödd". Hörseltest och metabol screening finns i barnmorskans tabell "Barnkontroll". Den hittas lättast under "Patientens samtliga tabeller". På sikt så kanske vi kommer ta bort dessa sökord ur vår egen journalmall.

Så här står det i den reviderade rutinen [INS 08428 Dokumentation journal](#)

Hämta tidigare värde

I Cosmic finns möjlighet att automatiskt hämta tidigare registrerade värde automatiskt till en journalmall beroende på om det är registrerat inom den egna enheten. Tidigare hämtades värdet oavsett var det tidigare har registrerats, för att patientdatalagen PDL har denna begränsning genomförts.

Användaren måste bekräfta om dokumentationen ska användas eller rensas.

Kopiera tidigare värde

Kopiera tidigare värde Genom att klicka på klockikonen med den bakåt vända pilen, kan användare se tidigare dokumentation på sökordet.

Inga tidigare värden Finns ingen tidigare dokumentation visas det för användaren.

Tidigare värden från min enhet Om det finns dokumentation på sökordet från min enhet presenteras tre rader. Genom att klicka på *Visa mer*, visas all dokumentation på sökordet. *Visa anteckning* öppnar anteckningen där dokumentationen gjordes i sin helhet. Det presenteras tydligt vem som dokumenterat, på vilken enhet och när, samt värdet på sökordet.

Genom att klicka på *Kopiera*, väljer användaren om den ska användas. Det går att justera tidigare gjord dokumentation för att passa till den nya anteckningen.

När det gäller tillväxtmodulen så kan fältet med funktionen "Kurvor & Referensbibliotek" ibland inte ses! Det beror på att fönstret för tillväxtkurvan är för litet och man behöver då justera fönstret i höjdlid. På liten skärm kan man behöva ändra skärminställningen till 100%.

Att det tar lång tid att öppna tillväxtkurvan är anmält och vidarebefordrat till Cambio. I en kommande reviderad rutin "INS 09235 Tillväxtkurva" så framgår att man kan tillskapa ett favoriturval av kurvor. Men grunden är våra Svenska med inställningen Publikationer "Göteborg 2002"

/Helena

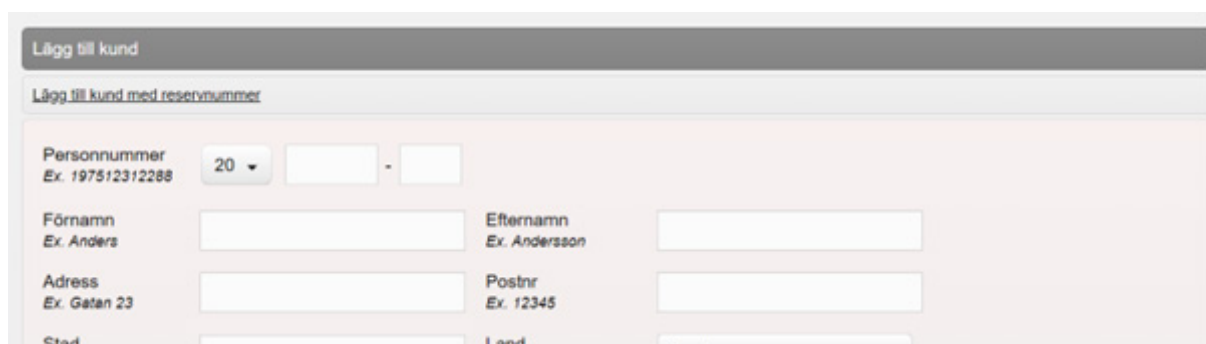

Reservnummer i mitt vaccin

Om ni skall lägga in en ny patient med reservnummer i Mitt Vaccin, så behöver ni gå in i Mitt Vaccin via webbläsaren.

Detta är ingen bugg utan eftersom vi fortfarande har olika typer av reservnummer i olika regioner (ännu ingen gemensam nationell standard) så kan MittVaccin inte ta höjd för dem alla (olika Cosmickunder kan ha olika typer av reservnummer) utan därför behöver patienter med reservnummer hanteras i webbläsaren istället för i det integrerade läget. Den dag som det finns en gemensam reservnummerstandard i hela landet så kommer detta att kunna hanteras även i integrerat läge (har man sagt i alla fall).

Om ni går in via webbläsaren, och väljer vyn Lägga till kund , så finns det längst upp en rad "Lägg till kund med reservnummer"

Då ser vyn ut så här :

Där kan ni fylla i hela reservnumret inklusive bindstreck och födelsedatum bredvid samt namn och adress. Och sedan spara.

/Helena

FN:s konvention om barnets rättigheter Artikel 6 och 19

Varje barn har rätt till liv, att överleva och att utvecklas.
Barn ska skyddas mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande (inklusive sexuella övergrepp) av föräldrar, andra vårdnadshavare eller annan person.

Hur mår små barn i Sverige?

Folkhälsomyndigheten har i dialog med representanter från barnhälsovården kartlagt hälsa och förutsättningar för hälsa hos små barn 0–5 år. Kartläggningen visar på skillnader mellan olika grupper i befolkningen.

Rapporten indikerar att de flesta små barn har förutsättningar för en god hälsa och de flesta mår bra. En betydande del verkar dock ha hälsomässiga utmaningar. Dessutom är hälsan såväl som hälsans förutsättningar ojämnt fördelat. Detta understryker behovet av att prioritera systematiska främjande och förebyggande insatser redan i de tidiga åren.

Vidare visar rapporten att det är möjligt att följa upp vissa aspekter av små barns livsvillkor, levnadsvanor och hälsa. Rapporten visar också att det för närvarande finns utmaningar för att kunna genomföra detta regelbundet och att det inom vissa hälsoområden saknas nationell information för barn 0–5 år.

Uppföljning av små barns hälsa är en viktig pusselbit för att få helhetsbilden av folkhälsan i Sverige och ett nödvändigt underlag till arbetet med att förebygga ohälsa och främja en god och jämlik hälsa i hela befolkningen. [Hur mår små barn i Sverige? – Hälsa och hälsans förutsättningar bland barn i åldern 0–5 år – Folkhälsomyndigheten](#)

/Helena

Nyheter från Nationellt centrum för kvinnofrid

Våra stödtelefoner tar inte semester – hjälp oss att sprida numren

Ni kan hjälpa oss att sprida information om **Stödlinjen för män 020-80 80 80**, **Stödlinjen för transpersoner 020-55 00 00** och **Kvinnofridslinjen 020-50 50 50** genom att länka till webbplatserna, sprida material eller ladda ner och dela informationsfilmer.

På webbplatserna kan ni beställa informationskort på olika språk, foldrar och affischer. Materialet är kostnadsfritt. Där finns även filmer om stödtelefonerna att ladda ner.

[Kvinnofridslinjen](#)

[Stödlinjen för män](#)

[Stödlinjen för transpersoner](#)

Ny stödlinje för personer utsatta för hedersförtryck öppnade 3 juni, **Rätt att välja 020-57 70 70**.

Den riktar sig till personer i alla åldrar som är utsatta eller riskerar att utsättas för våld i hederns namn. Även närstående är välkomna att ringa för råd och stöd. Stödtelefonen är ett pilotprojekt, som genomförs på uppdrag av Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck. De har i uppdrag av regeringen att säkerställa att det finns en nationell stödfunktion för utsatta och deras närstående. Pilotprojektet kommer att pågå till årsskiftet med möjlighet till förlängning ytterligare ett år.

/Cristina

Jämlik barnhälsa

En podd om barns olika förutsättningar och livsvillkor. Bakom arbetet med podden står Jämlik barnhälsa, en samverkansgrupp bestående av representanter från kommunerna Filipstad, Storfors och Säffle, Friskvården i Värmland samt Region Värmland.

Marika Andersson som är folkhälsostrateg på Region Värmland leder dig genom avsnitten. I första avsnittet lyfts problematiken kring övervikt och obesitas

[Jämlik barnhälsa | a podcast by Region Värmland \(podbean.com\)](#)

/Cristina

Bebispodden

<https://sverigesradio.se/barnradion>

/Cristina

BVC-podden från barnhälsovården Region Stockholm

Föräldragrups-podden har publicerat ett nytt avsnitt som handlar om amning och heter: - "Man kan inte skämma bort ett spädbarn".

Du kan lyssna på det via: [MAT/Amning](#)

[BVC-podden och Föräldragrups-podden](#)

/Helena

Rikshandboken

- Nyhetsbrev Prenumerera på senaste nytt från Rikshandboken direkt i din inbox:

<https://www.rikshandboken-bhv.se/rhb/om-rikshandboken/nyhetsbrev/>

/Gunilla

Informationsmaterial från utbildningar

På den här sidan på intranätet hittar ni informationsmaterial från utbildningar <https://intranat.regionvarmland.se/verksamheter/halsa-och-varld/b/barn-unga-och-familjehalsa/barnhalso-varld-bvc/informationsmaterial-fran-utbildningar>

/Gunilla

Länkadress till vår sida på intranätet

Under rubriken "Barnhälsovård/BVC" finns våra lokala anvisningar

<https://intranat.regionvarmland.se>

Information från dietisten finns under "Kost och fysisk aktivitet".

Lägg gärna den här sidan som favorit så går den lätt att hitta.

/Gunilla

Info från Livets tråd - *Aktuellt om amning*

Amningskurser till blivande föräldrar

Familjecentralen i Säffle har startat upp ett projekt med amningsmottagning. De erbjuder amningskurser till blivande och nyblivna föräldrar, både digitalt och på plats i Säffle.

Erbjudandet gäller hela Värmland och är kostnadsfritt.

Deltagarna kan anmäla sig till sin barnmorska eller BHV-sjuksköterska som i sin tur får mejla eller skriva Messenger i Cosmic till Marie Danielsson eller Benita von Essen.

Amningskurs 29 augusti, Familjecentralen Säffle konferensrum
Amningskurs 10 september kl 13-17, digitalt via teams

Anmälan till benita.i.vonessen@regionvarmland.se (barnmorska) eller marie.danielsson@regionvarmland.se (BHV-sjuksköterska)

Råd till dig som vill stoppa produktionen av bröstmjolk

Information om hur bröstmjölksproduktionen stoppas utan läkemedel.

[INF-24722 Råd till dig som vill stoppa produktionen av bröstmjolk](#)

Att minska och eller ta bort tillmatning och övergå till att amma helt

Rutin samt flödesschema för nedtrappning/uttrappning av ersättning finns framtagen.

[RUT-24932-v.1.0 Att minska och eller ta bort tillmatning och övergå till att amma helt](#)

Vårdprogram, Bröstkomplikationer i samband med amning

Vi använder Stockholms läns vårdprogram.

Den finns för nedladdning via länk [Bröstkomplikationer i samband med amning \(kunskapsstodförvårdgivare.se\)](#)

Livets tråd är en arbetsgrupp med representanter från hela vårdkedjan. Gruppen arbetar med omvårdnadsfrågor för att underlätta samarbetat mellan olika vårdgivare som möter den blivande och nyblivna familjen.

Arbetsgruppen ska bland annat verka för metodutveckling, utbildning och utvärdering i framförallt amningsfrågor för all personal i hela vårdkedjan och verka för att en gemensam amningspolicy hålls aktuell.

Arbetsgruppen ska också verka för ett bra fungerande samarbete och kommunikation mellan olika vårdgivare, i samråd med berörda chefer.

Medlemmar i Livets tråd

Astrid Ekeberg
Benita von Essen, vikarie
Camilla Besterman
Cristina Gillå
Eva Rickman
Helena Donborn
Katarina Sefton
Madeleine Pizarro Torrijos
Magdalena Fritzson, föräldraledig
Maria Heggen
Mathilda Vesström
Nina Stanizewski
Suzanna Sundström
Ulrica Gustafsson
Ulrika Huatorpet Nilsson

Frågor och synpunkter:

cristina.gilla@regionvarmland.se

maria.heggen@regionvarmland.se

[Livets tråd hemsida](#)

Fortbildning/Utbildning

För dig som är verksam inom barnhälsovården oavsett yrkesgrupp och tidigare erfarenheter. Introduktion till dig som nyställd eller när du behöver fylla på kunskapsförrådet.

Utbildning som är markerad med * anordnas eller stöds av Centrala Barnhälsovården och är obligatorisk för att du ska få rätt kompetens och kunna utföra ditt uppdrag.

Vid deltagande i utbildningar ska förankring med närmaste chef göras.

Region Värmland erbjuder:

* Startutbildning Cosmic

regionvarmland.grade.se/

[Anmälan och information på regionvarmland.se](https://regionvarmland.se)

* Amning, stöd i amningsstarten

Webbutbildningen är uppdelad i 6 delövningar. Alla övningar utom den som handlar om sena prematurer hör till den baskunskap som alla som ger råd kring späda barn och amning ska ha kunskap om. Efter varje faktaavsnitt går du till länken självtest för att svara på ett antal frågor.

[Utbildningsplattformen](#)

Motiverande samtal

Vårens grundutbildningar i MI ställs in, det är ett övergripande beslut som hälso- och sjukvårdsledningen tagit, för att minska kostnaderna för 2024 (se mer information på [Insikt](#)).

Vi hoppas åter kunna erbjuda grundutbildningar i MI, våren 2025.

Kommande utbildningar:

Utbildning om språk

Återkommer med mer information

Webbutbildning Smitta i förskolan, Smittskydd

Återkommer med mer information